

TOVERBERG

23

JAARGANG 6 / 4 WINTER 2011

HET BELEEFDE GENOT
CULTURELE EN LITERAIRE KRING

HBC
HBC

HET BELEEFDE GENOT
HET BELEEFDE GENOT
VZW

"Ieder mens die genoeg schept in het voltooiën van zijn taak is een kunstenaar; welke ook die taak is en hoe nederig ze ook is, hij brengt een kunstwerk tot stand. De toetssteen is het beleefde genot, het plezier, de perfectie: het overtuigend resultaat!"

Henry Van de Velde

Doornlaan 8, 8210 Zedelgem

0498/73.58.73

hetbeleefdegenot@scarlet.be

BTW BE 0893.747.805

Rek. 001-4851739-69

www.hetbeleefdegenot.be

Colofon

Redactie : Roland Ranson, Bart Mađou

Werkten ook mee: Staf de Wilde, Els Vermeir, Els Durnez, Tine Verschoot, Chris Rachel Spatz, Albert Dhont, Jo Dhaenens

Kaft: Rika Van Dycke

Vormgeving: Bart Mađou

Foto's: Bart Mađou, Rika Van Dycke,

Toverberg verschijnt 4x per jaar, bij het begin van elk jaargetijde. Een abonnement nemen kan door lid te worden van Het Beleefde Genot v.z.w.

Afzonderlijke nummers: 5 €

De auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen.

Kopiëren of citeren is toegelaten, mits bronvermelding.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	3
Interview : Freddy Vandermeersch	5
Gedichten van Freddy Vandermeersch	15
Josef Sudek, de eenarmige fotograaf	20
De eerste zin	22
Verwilderd	24
Elsenspingsels	27
Gedicht	28
Spielereien in Beisbroek, 1934	29
Beleefd	32
Poëzieprijs 2011	36
Te beleven	46
Favoriete boek: Jo Dhaenens	48
De leesgroep	50

ISSN 2030-1340

Woord vooraf

Doubt is the vestibule through which all must pass before they can enter into the temple of wisdom.

Charles Caleb Colton

Beste lezer,

U heeft naar alle waarschijnlijkheid in de voorbije 550 dagen wel eens getwijfeld aan het feit of het ooit nog goed zou komen met ons tot op de draad versleten koninkrijk aan de Noordzee. Misschien twijfelt u nog altijd.

Ook het bestuur van Het Beleefde Genot heeft de voorbije tijd getwijfeld aan haar taak. Is het nog wel opportuun zich in te zetten voor de zeker vandaag erg verguisde 'volksverheffing', te meer daar wij een tijd lang in een dodelijke wurggreep werden gehouden door zowel de btw-controle als de fiscale overheid. Maar niet getreurd, toch bleek die overheid oren te hebben naar het eloquent betoog van twee goed van de tongriem gesneden bestuursleden. Zelfs door de wol geverfde tollenaars zagen in dat men alleen aan de keizer dient te geven wat de keizer toekomt, en dat dus zwakke schouders in de mate van het mogelijke moeten worden ontzien. Daarom steunen wij graag op uw sterke schouder, beste lezer, en wij zouden het ten zeerste appreciëren mocht u de twee nieuwe categorieën van lidmaatschap - naast gewoon lid nu ook steunend 50,00 € en erelid 100,00 € - welwillend willen bekijken. (Zie onze website www.hetbeleefdegenot.be). Wees ervan overtuigd dat die lastige periode van tweestrijd volledig voorbij is en dat wij als bestuur als nooit te voren op scherp staan om u al wat mooi, interessant en goed is opnieuw in 2012 voor te schotelen.

In ons winternummer hebben we in de rubriek 'Ginterview' Freddy Vandermeersch, dichter-arbeider uit Kortemark aan het woord gelaten. Als u goed leest, zult u merken dat ook bij hem soms de twijfel toeslaat, wat resulteert in soms langere periodes van pijnlijk zwijgen. Ook zijn gedichten verkondigen geen grote zekerheden.

Chris Rachel Spatz (long time no see!) behandelt in haar bijdrage de Praagse fotograaf Josef Sudek. Ook hij probeerde zijn twijfel de baas te worden en fotografeerde uiteindelijk alleen nog interieurs en nauwelijks nog mensen.

In 'De eerste zin' grijpt uw dienaar op een stiekeme manier zijn kans om zeer subjectief verslag uit te brengen van een citytrip naar Rome. Hier is alleen plaats voor zekerheden.

Staf de Wilde gaat er in 'Verwilderd' dan weer aan twijfelen of het nu 'nature' dan wel 'nurture' is die onze persoonlijkheid bepaalt. En Els Vermeir plaatst zeer zeker het orgelpunt met haar stukje 'De Twijfelaar'.

Tine Verschoot evoceert in haar lyrisch gedicht 'Voor ywein' met aarzelend taalgebruik een weifelende sfeer die de twijfel omarmt.

Albert Dhont slaakt een naturalistische kreet en neemt het zonder twijfel op voor 'de kleine mens' in zijn verhaal 'Spielereien in Beisbroek 1934'. Cyriel Buysse revisited.

De rubriek 'Beleefd' getuigt van een bloeiende, hardwerkende, levendige en creatieve vereniging. Wij zijn van mening dat dit zonder twijfel kan geponeerd worden. Vooral onze poëzieprijs en ons galaconcert vormden de kers op de taart. Wat u alleen al de eerste drie maanden van 2012 te wachten staat, leest u in 'Te Beleven'. Oordeel zelf en twijfel niet meer!

Jo Dhaenens zag al heel lang dat het goed was en nam dit keer zelf de pen ter hand om ons deelgenoot te maken van zijn favoriete boek. En Els Durnez tekende ten slotte voor haar leesgroep.

Beste lezer, het voltallig bestuur van Het Beleefde Genot wenst u en de uwen een prettige kerst en voor 2012 vooral hoop en rustige zekerheid in barre tijden. Wij beloven u op het vlak van de kunst en de cultuur het beste van onszelf.

Roland Ranson

Ginterview

Freddy Vandermeersch uit Kortemark

Freddy Vandermeersch is timmerman en dichter. Hij timmert aan zijn gedichten, hij bewerkt en schaaft ze tot enkel nog de zuivere eenvoud overblijft, de essentie in een paar alledaagse woorden. Wij zochten hem op in zijn woning in de Pastoor Denysweg te Kortemark.

Freddy Vandermeersch, voor ons een illustere onbekende, maar is dat in Kortemark ook zo?

Wel, ik ben in elk geval voorzitter van de kunstclub OO-kunst hier in Kortemark. Ik weet niet of jullie daar al van gehoord hebben, of misschien van de OO-kunstroute. OO-kunst (*sprek uit: Oo! Kunst! nvdr.*) bestaat al van 1996. Het is een kunstkring met een veertigtal leden uit Groot-Kortemark...

Groot Kortemark?

Dat is Werken, Zarren, Edewalle, Handzame en Kortemark.

Wat we doen? We organiseren tentoonstellingen met werk van onze leden, maar wij hebben ook andere kunstenaars daarbij betrokken en zo is de OO-kunstroute ontstaan. Dit is een jaarlijks weerkerende manifestatie in het weekend van O.H. Hemelvaart en het weekend erna.

We hebben zo'n dertien verschillende locaties.

Jullie cultuurbeleidscoördinatrice, Eva Vanhuysse, zit daar dan ook voor iets tussen zeker?

Eva helpt inderdaad mee met de organisatie, maar dan vanuit de gemeente Kortemark. Elk jaar proberen we dan ook iets in te richten om geld in het laatje te krijgen om de kunstroute te helpen bekostigen. Dat is een dure aangelegenheid, met telkens een zes-

tigtal kunstenaars en zo'n zeshonderd werken... Dan zit je vlug aan een bedrag van enkele miljoenen (BEF voor alle duidelijkheid!) Eigenlijk is het een uit de hand gelopen hobby geworden. En om het voortbestaan te garanderen, wat moet je dan doen? Goed trachten te zijn hé, en dus professioneel werken. We zijn daar ooit aan begonnen en dat duurt tot op vandaag nog altijd voort.

En jij bent daar al bij vanaf het prille begin?

Vanaf de eerste dag, later als voorzitter en na tien jaar nog altijd trouwens. Wij zijn met zeven bestuurleden en daarnaast nog een vijftiental helpers. Ik ben ook de dichter van dienst.

Staan er gedichten op de kunstroute?

Ja het gebeurt dat er ook gedichten staan, soms ook niet, dat hangt eigenlijk van de omstandigheden af. Verleden jaar heb ik in de kerk van Werken een voordrachtavond gegeven met eigen teksten. Dat is heel goed meegevallen. Enkele personen hebben voorgedragen en tussenin werd er zachte sfeermuziek gespeeld. Ik ben daar wel een jaar mee bezig geweest, ook met het kiezen van de juiste stemmen bij het juiste gedicht. Ik vond dat echt machtig, en ik heb me daar enorm in "gejeund". Dat is een van de bijdragen van Vandermeersch aan de kunst in Kortemark.

Elk jaar organiseren wij ook iets groots. Dit jaar is er zoals jullie zien op 16 december een kerstconcert met Andreï Lugovski, hier in de kerk van Kortemark.

We hebben al prachtige avonden gehad, met onder meer Will Tura, Willem Vermandere enz.. Eigenlijk zijn we allemaal nogal bescheiden. Gelukkig hebben we in Kortemark een schepen die erg cultuur minded is. Zij voelt wel aan dat wij iets te bieden hebben en dus steunt zij ons via de gemeente. En zoiets heb je wel nodig.

En Freddy Vandermeersch dan als dichter. Hoe is dat zo begonnen, dat dichten?

Vroeger toen ik een idee had, dan schreef ik dat op een briefje, maar ik gooide dat na een tijdje weg. Ik dacht altijd dat ik zoiets niet kon en toch was ik er mee bezig, zonder erin te geloven in feite. Toevallig kreeg iemand dat eens in zijn handen en die zei: dat is toch niet mis, waarom gooi je zoiets altijd weg?

Was dat al van op school?

O ja, al van vroeger zelfs. Maar van je zelf weet je dat niet echt dat je daarmee bezig bent. Wanneer weet je dat? Wel, twintig jaar later besef je dan dat je toen al bezig was met die poëzie. En dan begin je tegen jezelf te zeggen: ik zal dat toch maar bijhouden, en zo begint dat dan. En wat schreef ik dan vroeger allemaal? Dat is moeilijk te zeggen omdat ik niets bewaard heb. Misschien heb ik zelfs iets moois weggegooid, maar je weet dat dus niet meer. En je mag daar ook niet bij stil blijven staan.

En was dat dan in de vorm van een gedicht?

Ja, meestal met rijmen, maar nu is dat vele rijmen wel enigszins verdwenen.

Nog altijd?

Ja, maar niet constant, eerder met perioden. Er is ook geen moeten bij hé. Vandaag dit, morgen dat, nee, zeker niet meer. Dat is een beetje mijn levenshouding: niets moet. En kan ik iets maken, des te beter, lukt het niet, ook goed.

Als ik nu luister naar bekroonde auteurs en dat vergelijk met mijn eigen teksten, dan merk ik wel een heel groot verschil. De interpretatie van iets wat je wil uitleggen is helemaal anders. En smaken verschillen uiteraard. Van kunstwerken in het algemeen is het ook zo: toon tien verschillende werken, de een ziet dit graag, de andere iets anders. Dat is bij poëzie evengoed zo.

Ook en vooral als je iets maakt om mee naar buiten te komen, dan moet het goed zijn.

Wordt er voor die kunstroute geselecteerd om kwaliteit te garanderen?

Jazeker, je moet wel zorgen dat er structuur in de organisatie zit en enkele collega's van het bestuur zijn wel kenners en die weten goed wat met wat past. Dat heb je wel nodig om een gevarieerd parcours te maken.

Heb je geen gebrek aan kandidaten?

Nee absoluut niet, er is voldoende aanbod.

We zijn wat afgedwaald van je gedichten.

Het moment van de ingeving, de inspiratie, is dus voor jou zeer belangrijk. Maar werk je daar dan nog verder aan?

Wel bijvoorbeeld, je bent ergens, of je loopt ergens, en je krijgt een ingeving, dan moet je dat vlug op papier zetten want vijf minuten later ben ik dan kwijt. Als ik dan thuis kom schrijf ik dat nog eens neer, maar ik verander er dan wel al iets aan, volgens mijn eigen smaak dan. En ik kan dat zo een stuk of tien keer opnieuw doen, maar ook niet meer, anders kan je het kapot maken. Maar het belangrijkste is wel dat je de ingeving onmiddellijk noteert. En om op de vraag hoeveel gedichten ik maak te antwoorden, dan zou ik zeggen dat het eigenlijk afhankelijk is van de ingevingen die ik op papier zet. Soms is dat veel, en soms een hele tijd bijna niets. Die 'stilte' kan soms jaren duren. Dat merk je ook in de kunstgroep. Sommige mensen hebben steeds nieuw werk, en dan sta jij daar zonder iets. Maar je mag jezelf ook niet verloochenen en per se met iets nieuws afkomen. Kwaliteit is altijd het belangrijkste. Je moet het laten bezinken, want de gedichten van mij zijn altijd de neerslag van levenservaringen. Het kan dus best gebeuren dat je naar de televisie zit te kijken en iets ziet wat je aanspreekt. Dat is dus iets wat je aan het denken zet, iets wat de "machine" in gang zet. Zo ontstaan dus veel gedichten.

Je zou kunnen zeggen dat je dat laat opborrelen

Juist ja, heel de dag door is de fantasie bezig in mijn hoofd, dag en nacht eigenlijk, soms wel op de achtergrond. Ik denk dat dit wel eigen is aan kunstenaars in het algemeen. Je bent nooit zonder gedachten.

Heb je al gedichten gepubliceerd?

Jawel, ik heb drie bundels gepubliceerd: Dagelijkse dingen 1, Dagelijkse dingen 2 en nu onlangs Niets is sterker dan een droom als de werkelijkheid je droom wordt. In eigen beheer uitgegeven. Mijn dochter zorgt dan voor het tikwerk en de lay-out en dan gaat het naar een copycenter. Aan bestaande uitgeverij heb ik eigenlijk nog nooit gedacht, ik heb daar nog niet bij stil gestaan.

Zijn er nog dichters in je familie?

Ik heb een grote familie, vijf broers en vier zussen en daar zit geen enkele kunstenaar bij. Ik heb wel een broer die er uiterlijk als een kunstenaar uitziet, maar dat is dan schijn. Wel zijn er een

aantal kinderen van mijn zussen die blijkbaar goed kunnen schilderen.

Ben je oorspronkelijk van deze streek?

Ik kom van een kilometer verder, van Handzame en ik woon hier al heel mijn leven

Kan je iets over je jeugd vertellen?

Ik had een, volgens mij, vrij normale jeugd, maar je moet dat wel zien in het kader van die tijd. Ik was de tweede in een gezin van tien kinderen en dus moest ik helpen met mijn ouders. KAJ, gaan biljarten, naar het patronaat gaan, dat was de gangbare situatie van deze tijd zeker? Naar school geweest, een stiel mogen leren, gaan werken, dat was het zo'n beetje. En gelukkig, ook soldaat geweest.

En welke stiel was dat dan?

Timmerman. Ik ben dan gaan werken bij Staf Devrieze in Torhout, dat was toen de grootste meubelzaak van West-Vlaanderen. Later ben ik bij New Holland in Zedelgem terecht gekomen en voor de rest van mijn dagen ben ik daar gebleven. En als ik het zou moeten overdoen, dan ga ik daar vanaf de eerst dag naartoe om er tot de laatste dag te blijven. Om half acht beginnen om half vijf gedaan, dan heb je nog een hele avond voor jezelf. Je moest daar soms wel veel uren kloppen, maar je kreeg ze allemaal terugbetaald.

En in je jeugd, was er dan al sprake van gedichten maken?

Wel, eigenlijk was ik daar mee bezig, maar dat was, zoals al gezegd, onbewust.

Geen aanmoediging van leraars of anderen?

Nee, nee, zeker niet, ik durfde dat toen niet tonen hoor. Ik mocht er niet aan denken dat ik mijn teksten aan iemand zou tonen.

En nooit gestimuleerd geweest?

Nee, ook niet, wat te begrijpen is in een gezin met tien kinderen. Mijn vader werkte in de steenoven, mijn moeder zorgde voor de

kinderen. Ik wil daar ook niet over klagen, dat was gewoon de realiteit toen. Mijn vader is zestien jaar geleden gestorven mijn moeder dit jaar. En met zijn tieners hebben we alles moeten regelen. Er is daar nooit een verkeerd woord gevallen, dat ging allemaal vanzelf en dat kwam vooral doordat moeder ons geleerd had te delen en dat is in feite het mooiste geschenk dat je krijgt. En mijn broers en mijn zusters vinden het allen tof dat we het zo goed met elkaar kunnen vinden. Dat betekent zeker niet dat er nooit gediscussieerd wordt.

Je hebt blijkbaar nog veel contact met elkaar. Wonen ze hier ook in de streek?

Ja zeker, maar toch verspreid. Elk jaar doen we met degenen die het kunnen met de fiets de ronde van de familie. Dat is dan wel 180 km eer we volledig rond zijn... Zedelgem, Geluwe, Tielt, Brugge. En nee dus, wat het dichterschap betreft is het zeker geen erfelijke trek.

Maar bij sommige van de nakomelingen blijkbaar wel...

Wel ja, ik heb dat nu gemerkt bij de dochter van mijn zuster. Zij is blijkbaar bezig met schilderen, iets waarvan ik zei: "Je moet daarmee voortdoen, en zeker niet ongeduldig worden!" Ze is nog maar in de twintig. Ze mag niet vergeten dat er veel mensen zijn die pas na hun vijftigste, als de kinderen het huis uit zijn, met hun "ding" beginnen.

Favoriete dichters of schrijvers?

Ik wil gerust eens iemand noemen die mij altijd veel gezegd heeft: Phil Bosmans van de Bond Zonder Naam. Ik vind dat persoonlijk nog altijd iemand die iets te zeggen heeft en het ook kan zeggen.

De schilderijen die hier in je woning hangen, zijn die van jou?

Die zijn van leden van OO-kunst, die mij natuurlijk ook aanvoelen.

En zelf heb je nooit geprobeerd om te schilderen? Of houtsnijwerk, als timmerman?

Nee hoor, ik heb daar helemaal geen talent voor.

En ben je behalve in OO-kunst, nog actief in andere verenigingen?

Nee, enkel OO-kunst. Wees maar gerust, als voorzitter weet ik echt wel wat gedaan. En uiteraard zit ik in de cultuurraad van Kortemark. Maar dat is natuurlijk erg complementair met OO-Kunst

Welke boeken heb je zoal gelezen, welke films gezien?

Ik ben zeker geen verwoed lezer, maar toen ik nog thuis was heb ik eens een boek gelezen, De Hut van Oom Tom. Ik vond dat echt een machtig boek en vind dat nog altijd. Dat sprak mij aan van begin tot einde. Ik heb dat nooit vergeten. Ik heb wel nog andere boeken gelezen ook, maar geen heeft me zo aangegrepen. En wat films betreft, de film die mij sterk aangesproken heeft dat was "Iris", over een vrouw die dement geworden is (*film gebaseerd op Elegy for Iris van J. Bayley. Iris is hier de schrijfster en filosofe Iris Murdoch nvdr.*). Hier heb ik inspiratie gevonden voor een gedicht. De vrouw werd dement en haar man zorgde voor haar. Ze lagen vaak dicht tegen elkaar, die vrouw beseftte dat wel niet zo goed meer, maar haar man wel en ik heb daar het volgende kort gedicht bij gemaakt:

Stil
Naakt,
Zij in zijn schoot
Liggend
Dromend
Teder
Lief
strelend

Onbeweeglijk
Zacht
Kreunend
Gewoon samen

Ik heb hier nog een ander gedicht, ik lees het ook eens voor:
De ochtend

Dromerige nacht
langzaam verlatend
stralende morgen
in het ochtendgloren
der dageraad

Heel kort dus en het volgende gedicht vind ik ook heel tof:

Heel gewoon

Je laten lachen
Je doen lachen

je laten wenen
Je doen wenen

Je laten dromen
Je doen dromen

Je laten verlangen
Je doen verlangen

Je laten voelen
Je doen voelen

Je steunen,
je helpen,

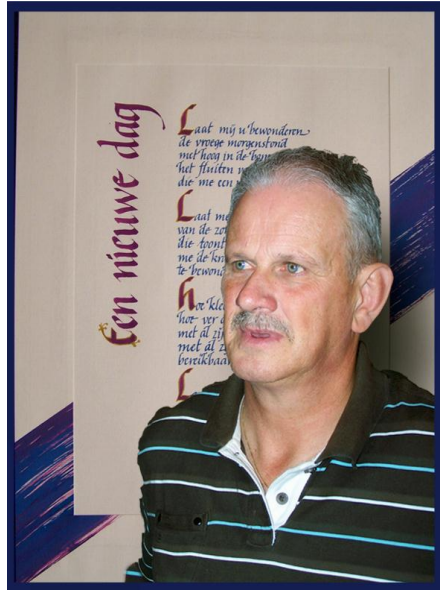
je graag zien,
je graag hebben,

van je houden,
van je laten houden

Je liefde geven
Je liefde ontvangen

Geven je hart
Geven je geheimen

Je beminnen
Heel eenvoudig
Heel gewoon
Houden van

Een ander gedicht (zie blz. 16) is geïnspireerd op een interview dat ik hoorde met Nand Buyl die al gestorven is en zijn vrouw Chris Lomme. Hun relatie was gebouwd op twee woorden 'houden van'.

Hoor je graag muziek?

Muziek, jawel. Ik hoor in feite elke soort muziek graag, maar het mooiste liefdeslied dat er bestaat is in mijn ogen Pastorale van Liesbet List en Ramses Shaffy. Het dorp van mijn vader van Wim Sonnefeld vind ik ook prachtig, dat is een tekst waar er iets in zit.

Ben je bezig met toneel?

Toneel heb ik nog gespeeld. En eigenlijk hield ik daarvan, vooral omdat je je dan eens kon uitleven in de huid van een ander. Het liefst had ik kleine rollen. Maar het probleem bij mij is dat ik nogal zenuwachtig ben. Plankenkoorts dus en ik weet daar heel erg van. Ik wilde dat de mensen niet meer aandoen. Maar het betekende voor mij wel een interessante ervaring, ook het in groep werken bijvoorbeeld. Samen iets verwezenlijken, daar heb ik een bijzonder goed gevoel bij. Dat gevoel heb ik ook bij OO-kunst. Je hebt daar een heel familiale sfeer. Dat voel je sterk aan als je dan met de kunstenaars de ronde doet met de bus, tijdens de kunstroute. Dat is zo de gewoonte dat alle kunstenaars de werken van hun collega's gaan bekijken. Het vinden van menselijke warmte is voor mij dan ook heel belangrijk.

Krijg je veel respons van de bevolking op jullie kunstroute?

Absoluut, dat is stilaan een traditie geworden waar de mensen hier naar uitkijken. Er komen daar toch een paar duizend mensen op af. En ze komen van overal, ook uit het buitenland: Frankrijk, Nederland, Duitsland... Ook de gemeente is enthousiast, van haar kant ondervinden we veel medewerking. Zonder haar bijdrage zou het trouwens nooit lukken.

Over de toekomst misschien? Heb je nog dromen?

In elk geval nog wat gedichten schrijven, en ook nog lang de kunstroute meehelpen organiseren. Hopen dat deze manifestatie in Kortemark blijft bestaan. En kwestie van dromen, ik heb daar mijn idee over. Je moet weten ik ben al vier jaar met brugpensioen, en ik heb al vier jaar van een goed leven kunnen genieten "Welke droom? Realiseren? Elke dag die ik krijg is een cadeau (als je gezond bent, is elke dag een cadeau nietwaar). Ik heb een dochter, ik heb twee kleinzootjes en die zijn blij dat ze leven en ik kijk naar hen op en zij naar mij, en dat is iets heel moois voor mij.

Dus waar je thuis komt bij iemand die je graag ziet, diep in je hart! Wat moet je meer dromen?" Dat is dus mijn levensfilosofie. Je kan wel eens naar hier en daar gaan, maar in essentie vind ik hier alles, niets kan daar tegen op.

Als wij dat horen, krijgen wij de indruk dat je geen grote reiziger bent, of reis je toch graag?

Ik reis inderdaad niet veel, maar mocht ik meer de kans krijgen, dan zou ik het toch wel doen hoor. Maar eigenlijk reis ik graag in mijn fantasie. En mijn favoriete bestemming.? Wel midden in mijn verhaal. En welke boeken doe ik mee op reis? Wel, mijn eigen verhaal. En ja, ik zou ik ook wel eens graag naar de brousse gaan, of onderwater naar de vissen gaan kijken of eropuit trekken met een rugzak. Je moet echterook realistisch zijn, we zijn hier, op deze plaats, op de wereld gezet, je kan natuurlijk naar ergens anders gaan, maar hier hebben wij ook onze taak.

Freddy Vandermeersch, heel erg bedankt voor dit interview

Interview: Roland Ranson & Bart Madou / Foto's: Bart Madou

Zie ook: www.oo-kunst.be

Freddy Vandermeersch

Geboren in Roeselare op 5-9-1952 als tweede uit een gezin van tien. Lagere school in Handzame, dan naar Kortrijk voor timmerman. Na enkel jaren dit beroep uitgeoefend te hebben ging hij over naar de sector metaal.

Woont in Kortemark.
Gehuwd met Jeannine Depoortere.
Een dochter Tamara en twee kleinkinderen Sam en Ben.

Door het observeren van de omgeving en de mensen legt hij zijn gedachten vast op papier. Zijn werken worden geschreven met volle ontroering, romantiek enz. Ze worden geschreven in een zo eenvoudig mogelijke taal opdat iedereen de inhoud zou kunnen begrijpen.

Gedichten van Freddy Vandermeersch

Kon ik maar
meedrijven met
de zon, maan, wolken
om te zeggen wat ik voor je voel

kon ik maar
het hartje van de bloem
de pluimen van de vogel zijn
om te zien hoe jij me ziet

kon ik maar alles doen
wat ik wil
voor je doen
maar niet kan

'k zou willen doodgaan,
geboren worden
om opnieuw
alles te beginnen
te zeggen, voelen, meemaken

'k zou alles willen overdoen
alles delen
alles ontdekken
alles, alles, alles
alles samen
samen van elkaar houden,
beminnen, beleven

alles van
's morgens tot 's :morgens.

Houden van

Gewoon
eenvoudig

twee woorden
één verhaal

een voldoening
zonder eind

erkenning
ervaren
gerustelling
beleving...

houden van...

O zo graag

Verlangen, zoeken
naar dat
ene mooie.

Vol verwachting,
met overgave,
date ene echte...

Duurt niet lang,
't moment van
't hebben, vasthouden.

Blijvend met 't gevoel
in 't gedacht.

Naakt model

Ongeremd tonen
haar figuur

naast haar
wirwar van kledij

haar naakte lichaam
in stille poses
onbekommerd
sierlijk poseren

begeerd door fantasie
vloeiend
herbeleefd op papier.

Als kind

Als kind
kleuter, peuter
jonge kerel worden
stoer
sterk.

Als jonge kerel
dromend om
man
verliefd
te worden.

Ongeduldig
Onhandig

Je leidde hem
Je had geduld
Je gaf rust

Je gaf de man
het kind terug

en 't kind
is nu man.

JOSEF SUDEK, DE EENARMIGE FOTOGRAAF

Een leven in beeld

Josef Sudek (1896-1976) is boekbinder wanneer hij in de Eerste Wereldoorlog wordt opgeroepen om te strijden in het Oostenrijks-Hongaarse leger. Hij geraakt gewond en zijn rechterarm wordt geamputeerd. Na de oorlog studeert hij fotografie. Dankzij een oorlogspensioen kan hij zich aan zijn kunst wijden. Hij werkt aanvankelijk met een soft focus waarbij het onderwerp opzettelijk onscherp wordt gemaakt, bv. door vaseline op de lens te smeren. Zo'n foto's vind je ook terug bij de zachte meisjes portretten van David Hamilton. Ga dit niet meteen uitproberen, gebruik een beschermende lens of een speciale filter met soft focus effect.

Ondanks zijn handicap gebruikt hij omvangrijke en zware camera's, daarbij geholpen door assistenten. Natuurlijk licht is belangrijk voor hem, zo maakt hij een reeks foto's van de lichtinval in de Sint-Vituskathedraal. Het nachtelijk Praag is een andere inspiratiebron, naast de weidse landschappen van Bohemen, die panoramische foto's opleveren.

De ongetrouwde Jozef woont tussen 1927 en 1959 samen met zijn zuster in zijn piepkleine atelier van 61 m². Hij fotografeert de voorwerpen in zijn overvolle kamer alsof hij de ziel van roerloze dingen wil vangen in zijn lens. Heel bekend wordt hij met een reeks foto's van zijn tuin die hij door het raam van zijn studio maakt. *Window of my studio* en *The walk through my garden* zijn twee van de zestien fotoboeken die hij publiceert en waarin je een glimp opvangt van zijn innerlijke kosmos. Indien je hem wil nadoen – de vuile ruiten van het atelier leveren je meteen soft focus kiekjes op.

Hij is de specialist van de interieurfoto en krijgt dan ook veel dergelijke opdrachten. Hij fotografeert het bureel van de eerste president, interieurs van kerken en studio's van artiesten naast sculpturen van kunstenaars. Vanaf 1940 maakt hij alleen nog maar contactprints – reeksen kleine fotootjes, waaruit normaal gekozen wordt welke uitvergroet zal worden.

Uitgezonderd enkele portretten, ontbreekt de mens als onderwerp op zijn foto's. Deze stille man is nochtans niet wereldvreemd. Hij heeft een enorme collectie grammofoonplaten en wanneer vrienden afzakken naar het kleine atelier genieten ze samen van het huisconcert. In 1959 verhuist hij naar Uvoz, maar behoudt de studio, waar zijn zus blijft wonen, als labo. Een brand vernielt in 1985

het atelier. De werkbak van zijn donkere kamer, een houten ladder, een bureel en een grote stoof is al wat overblijft van zijn spullen. Het huidige houten huisje te midden van zijn tuin is een getrouwe replica uit 2000.

Galerie Josef Sudka

In het verlengde van Nerudova klim je verder via Uvoz. Het beeldje van de maan op huis nr. 24 verklaart meteen de naam U Luny. Sudek woont er op de benedenverdieping tot aan zijn dood. Zijn nalatenschap omvat meer dan 21 000 positieven en een dikke 40 000 negatieven. John Banville inspireert zich in *Prague Pictures Portraits* op de melancholie in de portretten van Sudek om Praag te beschrijven. Op de cover van het boek staat een mannequin met één arm. Ook de Nederlander Hans Tentije omarmt Sudeks oeuvre in zijn poëzie.

Bij het verlaten van nr. 24 valt mijn oog op een brandkastdeurtje in de muur.

'Sudeks' schatten?', vraag ik aan de galeriehouder.

'Nee, hij heeft de sleutel ervan nooit gevonden. Het behoorde aan de horlogemaker die hier voor hem woonde en die zich in deze kamer heeft verhangen. Misschien zit er een schat achter, misschien niets. Het blijft een geheim.' Zou Sudek dit deurtje gefotografeerd hebben? Magisch Praag steekt ook hier de kop op.

Praag gezien door de lens van Sudek

Chris Rachel Spatz, voorpublicatie 100 X PRAAG (Lannoo)

De eerste zin

Ik heb er gegeten, geslapen en gekeken tot ik niet meer kon, en er soms het gevoel gehad alsof mijn tenen stompjes waren geworden door het lopen, maar ik heb nooit echt in Rome gewoond.

Robert Hughes, De zeven levens van ROME, Een cultuurgeschiedenis van de Eeuwige Stad, Uitg. Balans 2011, 511 blz.

Na zo'n eerst zin denk je, PRAATJESMAKER! Eerst zien en beleven, dan pas geloven. En als daadkrachtige - helaas niet meer "hardwerkende" en daarom enigszins uitgerangeerde - Noord-Belg wil je gaan kijken naar de realiteit. Dus boek je een citytrip naar Rome. Wie een beetje bij de tijd is, laat zich dan door z'n schoonzoorn naar Zaventem voeren, checkt maar liefst twee volle uren voor tijd in en neemt uiteindelijk dubbelgevouwen - en dat is zeer zacht uitgedrukt - plaats in een 737-300 van SN Brussels Airlines. Om de pijn wat te verzachten word je onthaald door een bende in blauw uniform met die karakteristieke, terminale, in elk geval niet meer te behandelen glimlachkramp.

Een kleine twee uur vliegen en je landt zonder horten of stoten op Fiumicino, een naam vol belofte. Van bagageophalen naar uitgang. Hele horden uit een maffiafilm weggelopen, duisterogende, zuiderse gangsterfiguren, taxichauffeurs. Pingelen. Naast chauffeur op de dead man's seat in helse rodeo naar hotel in centrum van de stad. Voor wie met de wagen in Rome rijdt (alleen de Romeinen zijn gek genoeg): doordring jezelf van het ik-eerst-principe; alle wegen zijn aangelegd voor mij en uitsluitend voor mij alleen. Perfectioneer gas geven, bumper kleven en claxonneren. Wie het claxonneren niet tot in de puntjes en in alle mogelijke toonaarden beheerst, overleeft niet. Remmen is voor losers. Gelukkig dodenrit overleefd, maar bijzonder grote hap uit financieel, maar vooral moreel budget.

Eerste indruk: je ziet het antieke Rome in een rotvaart op je afkomen. De chaotische chaos wordt je met een supersonische snelheid in de strot geramd. Even ben je sprakeloos, je gaat KO tegen de Romeinse plavuizen.

Dan maar een opkikker: bruschette, pizza Margherita en vino rosso, voor een bespottelijk bedrag in afbrokkelende Italiaanse eu-

ro's. Echt niet te vreten. Opnieuw als naïeve Noordwest-Europese toeristen zwaar getild.

We bezoeken Rome nu met het openbaar vervoer, met de bus. Geen uurtabellen. Je gaat gewoon wachten bij de halte, maximaal zo'n kwartier. Verder Stevaert-systeem: heb Romeinen nooit ofte nimmer kaartje zien kopen, noch vervoersbewijs zien tonen. Vrijheid, blijheid zoals in Hasselt. Buschauffeurs: antropomorfe, androïde figuren; sturen en gas geven; aan halte vaart minderen; verder taal noch teken, ook niet op mijn in het Italiaans gestuntelde vraag "Colosseo?". Bus stopt na een tijdje. Plots veert chauffeur recht, worstelt zich vanachter stuur, duikt middengang in, gilt met vreselijk schetterende contratenor, "COLOSSEO!!!" Op mijn kreet "Memoendrierof" tientallen paar Romeinse wenkbrauwen de hoogte in en in die evenzovele paar daaronder liggende zwarte zuiderse ogen de stille vraag "Waar komen die Russen vandaan?"

Colosseo kolossaal, Foro Romano indrukwekkend, Vaticaan en Sint-Pieter, ongelofelijk, van een buitenaardse dimensie. En dan de kerken in Rome. Er zijn er inderdaad heel wat. Hier volgt een kleine litanie van alleen maar kerken toegewijd aan de moeder van alle katholieken (en u leest dat het best hardop, al was het maar om in de sfeer te komen): Santa Maria dei Monti, Santa Maria dei Sette Dolori, Santa Maria della Concezione, della Consolazione, dell'Anima, della Pace, della Scala, della Vittoria, dell' Orazione e Monte, Santa Maria del Popolo, del Priorato, del Suffragio, Santa Maria in Aracoeli, in Campitelli, in Campo Marzio, in Cosmedin, in Domnica, in Monserrato, in Montesanto, in Transpontina, in Trastevere, in Trivio, in Via, Santa Maria Maggiore, Santa Maria sopra Minerva... en ik vergeet er nog een aantal. Nee hoor, we hebben ze niet allemaal bezocht, maar toch Sant'Agnese in Agone, Sant'Ignazio, San Luigi dei Francese, Il Gesu, Sant'Ivo alla Sapienza, San Andrea delle Vale.... De wil was er wel, het vlees echter zwak, de tenen inderdaad stompjes geworden.

Toch nog voldoende over om te flaneren van piazza naar piazza. (In Rome heeft men elk kruispunt, zonder enige uitzondering, bedacht met de eretitel "PIAZZA"). Van Piazza Navona (waarvan de aanblik op dat ogenblik helaas volledig naar de maan werd geholpen - ik aarzel om hier een meer aardse term in het meervoud te gebruiken - door toch wel een massa kerstkraampjes zeker) naar Piazza Belli, naar Piazza Campo dei Fiori (even mijn goede vriend Giordano Bruno gedag zeggen), naar Piazza del Campidoglio, naar Piazza della Bocca della Verità (Rika haar hand kwijt), naar Piazza

della Rotonda waar de tempel van Marcus Agrippa, nu het PANTHEON ons met verstomming sloeg. We zijn er nog altijd ondersteboven van.

En zo duurde dat liedje vijf dagen lang en nog hadden we, niet eens, de eerste strofe uitgezongen. We waren wel uitgeteld.

Prego, mille grazie, va bene, allora, ciocchetti, osso buco, fettuccine, spaccatelle, stortini, pappardelle, campanelle, capelvenere, ossobuco, saltimbocca romana, buon giorno, do you speak english, djst a lietal biet... zingend gingen we door het Romeinse leven.

Helaas het bleef het niet duren. Gelukkig kwam er een einde aan.

Terug naar Fiumicino, kist in, driebubbel gevouwen, obligate kramplach, veilig landen, terug in la Flandre profonde: braadworst van grof varkensgehakt, boontjes (uit Kenia helaas), bloemig gekookte aardappelen, en toch, veel meer dan Beemster kaas...ECHT LEKKER!

Arrivederci!

Roland Ranson

Verwilderd

nature versus nurture

Ik ben niet zo tevreden over wat ik tot nog toe heb geschreven over de problematische verhouding van 'nature' en 'nurture' als verklaringsmodellen voor onze aard en persoonlijkheid.

Ik ben een pedagoog en kan moeilijk loochenen dat ik aan 'nurture' de voorkeur geef: volgens mij is elke mens het product van zijn unieke levensgeschiedenis. Wel ben ik bereid om onder invloed van de neodarwinisten deze levensgeschiedenis te laten beginnen in de moederschoot: de interacties tussen het moederlichaam en de vrucht zullen wel van wezenlijk belang zijn.

Ik bespreek enkele voorbeelden om mijn standpunt te verdedigen. Een van mijn beste vrienden heeft twee dochters: de oudste studeert filosofie en psychologie, de jongste werd binnenhuisarchitect. Mijn vriend heeft zelf een filosoferende levenshouding, altijd waren er boeken over filosofie in huis en op een bepaald moment kreeg de oudste dochter 'De wereld van Sofie' te lezen, een boek dat zonder twijfel haar studiekeuze heeft beïnvloed. De moeder is kunststenares en altijd was er kunst aanwezig zodat de oriëntatie van de tweede dochter evenmin een verrassing kan worden genoemd.

Ik zelf heb van de natuur een zekere aanleg voor woorden meegekregen maar ik had het voorbeeld van mijn vader die graag met woorden speelde en rijmpjes maakte. Deze vader was moeilijk tevreden te stellen en die attitude heb ik overgenomen: ik blijf mijn teksten slijpen en herschrijven of aanvullen omdat ik er zelden tevreden over ben.

Nu weet ik ook wel dat in de wetenschap enkele voorbeelden geen kracht van bewijs hebben.

Ik vul het bovenstaande daarom aan met de bevindingen van psychoanalyticus Paul Verhaeghe die naar adoptiekinderen verwijst om duidelijk te maken dat de omgeving ('nurture') bepalend is voor de identiteit. Daaraan zou ik het argument van de psychopaten willen toevoegen: criminele psychopaten zijn allemaal in hun jeugd ernstig emotioneel beschadigd, hun empathisch vermogen is compleet misvormd of dood gemaakt.

Bovendien is het zo dat de verstandigste onder de neodarwinisten wel openingen laten om aan hun keuze voor 'nature' elementen van 'nurture' toe te voegen.

Richard Dawkins heeft het begrip 'memes' gelanceerd: gedragspatronen die worden ontwikkeld door het gedrag van voorbeelden te kopiëren.

Dick Swaab aanvaardt dat ons karakter nog vorm kan krijgen tijdens onze eerste levensjaren en op latere leeftijd – in het bijzonder tijdens de puberteit en de adolescentie – kan de omgeving of de opvoeding ons gedrag beïnvloeden. Volgens Swaab is gedrag iets anders dan de persoonlijkheid, maar ik stel de vraag wat wij anders zijn dan de som van onze gedragingen, ermee rekening houdend dat ook ons denken en voelen gedragsvormen zijn.

Frans De Waal, de primatoloog die door de neodarwinisten in hun kamp wordt gehaald, noemt onze aanleg tot empathie een neutraal gegeven: de invulling van deze aanleg moet tijdens het leven gebeuren.

Ik meen daarom te mogen besluiten dat de omgeving waarin we opgroeien en de opvoeding in de ruimste zin van het woord van doorslaggevend belang zijn voor de mens die we zullen worden.

Niettemin lees ik met intense nieuwsgierigheid de werken van de neodarwinisten, in het bijzonder van Dawkins en de hersenbiologen en van Frans De Waal. In 'We zijn ons brein' citeert Dick Swaab enkele keren met instemming Sigmund Freud die bij herhaling de wens heeft uitgedrukt dat zijn theorieën ooit een biochemische onderbouwing zouden krijgen. Zo wens ik 'nature' of onze natuurlijke, genetische aanleg dan ook te beschouwen: als bouwstenen waarmee de opvoeding of de omgeving zal moeten werken.

Van Swaab heb ik geleerd dat de prefrontale cortex van wezenlijk belang is voor de controle over onze impulsen en deze pfc moet de juiste voedingsstoffen krijgen om te volgroeien. Ik denk dan aan de ondervoeding in de Derde Wereld en de eenzijdige, ongezonde voeding in onze eigen Vierde Wereld: in welke mate wordt daarvoor het gedrag bepaald? Zou het niet interessant zijn mocht de pfc onderzocht worden van Afrikaanse massamoordenaars en mas-saverkrachters. Niet om hen te ontslaan van hun verantwoorde-lijkheid, maar om een extra aansporing te vinden om wat te doen aan de ondervoeding.

Kortom, ik besluit dat 'nature' en 'nurture' niet tegen elkaar moe-ten worden uitgespeeld: ze vullen elkaar aan. Maar ik blijf geloven in de mogelijkheden van de opvoeding en de omgevingsfactoren: de mens wordt door interacties met andere mensen gevormd. Dat plaatst ons voor een enorme verantwoordelijkheid want ieder van ons is een opvoeder: we stellen voorbeelden, we zenden bewust of onbewust signalen uit waarop de 'opvoeding' zal reageren. Dit is de betekenis van de term 'maakbaarheid van de mens': we kun-nen de genetische aanleg niet veranderen maar we kunnen die wel bijsturen en kanaliseren zodat die zich uit in een vorm die voor de samenleving een aanwinst is en geen schade.

Dat zou het uiteindelijke criterium moeten zijn voor elke opvoe-ding: brengen we jonge mensen voort die bijdragen aan een menswaardige samenleving? Hoe die samenleving er dan wel moet uitzien is stof voor een andere discussie.

Staf de Wilde , de haan 22 oktober 2011

“Horen, zien en schrijven”

“Voor mij ligt het geheim van het schrijverschap niet in de inspira-tie, waarvan compleet onduidelijk is waar die vandaan komt, maar in volharding en geduld.”

(Orhan Pamuk, in: Het valies van mijn vader)

De Twijfelaar

Theo was wat je noemt een twijfelaar...

Ooit hadden zijn leraars hem gezegd dat hij verstandig genoeg was om dokter te worden, of advocaat. Alleen: hij twijfelde nog welke studies hem het best zouden liggen, en in afwachting van zijn beslissing had hij een job aangenomen als arbeider.

Ook zijn baas had gemerkt dat hij wel meer in zijn mars had, en bood hem een schitterende promotie aan. Maar Theo twijfelde of hij de job wel aankon, en nog voor hij een beslissing had genomen, ging zijn collega met de functie aan de haal.

Theo had intussen een schat van een meisje leren kennen, die het wel zag zitten om met hem in het huwelijksbootje te stappen. Theo twijfelde echter of hij voldoende van haar hield om haar eeuwige trouw te beloven, en twijfelde net zo lang tot het meisje troost zocht in andermans armen.

Theo twijfelde ook of hij het lotje zou kopen dat achteraf de superpot van Euromillions bleek te hebben gewonnen, hij twijfelde of hij de wereldreis zou maken die zijn vriend hem aanbood, hij twijfelde of hij de villa zou kopen die voor een spotprijs werd verkocht, hij twijfelde of hij de subsidies zou aanvragen waar hij recht op had...

Zo duurde het voort, tot hij op een dag in het schemerdonker naar huis reed. Toen hij het kruispunt naderde, kwam er van links een vrachtwagen aangeraasd, waarvan hij zich afvroeg of die hem wel had gezien, en of het wel verstandig was, zijn voorrang te nemen. Hij twijfelde...

Els Vermeir

Voor ywein

hij logeert in de buurt van de herfst
drinkt zijn dromen gulzig
begerig als een kruisvaarder eet hij
de kruimels van het laatste bord

hij praat in oude, verwarde talen
over het altijd en het steeds voorbij
hij rent en groet de kruisen in de lanen
van oktober tot november

hij woont in de as van mijn gedachten

Tine Verschoot

Spielereien in Beisbroek 1934

Wanneer Ko Verstraete zijn fiets uit het deurgat duwt, hoort hij het klagend gejack van zijn hond, die op een paar passen van de drempel ligt.

Hij laat zijn fiets stommelings op de grond kantelen en hurkt neer bij het dier.

Het licht in een donkere plas bloed. Eén oog hangt uit zijn kop: een fletse, witte bol aan een dunne streng. Net een knikker. Uit een gapende wonde naast het oor peutert Ko met de vinger een korrel kiezelsteen. Lillend vlees rond de harde schors van zijn vingertop. Hij wrijft het harde steentje droog op de handpalm en merkt dat het een bolletje schroot is.

Vervaarlijk gromt nu het beest, trekt grimmig de bovenlip op. Een dubbele rij hagelwitte tanden bijten op melkwit schuim dat uit de mondhoeken loopt.

Niets is zieliger dan een zieltogende hond.

Uit het schuurtje haalt Ko zijn voorhamer, sleurt het dier onder de notelaar en helpt het met één slag op de kop uit zijn lijden. Hij graaft een put achter in de moestuin en stopt de hond in de grond. Hij had in de vooravond zijn Duk nog even buiten gelaten, had hem tussen de vilten oren gekrabd en met de volle hand op de malse flanken geslagen. "Allee Duk, zoek de beestjes!" had hij hem aangevuurd.

Eerst was de hond als een schicht naar een molshoop gerend, had met de voorpoten staan scharrelen in de mulle grond, was dan weifelend om het schijnbare bedrog met de snuit tegen de grond achter het huis verdwenen.

"Ze hebben verdomme onze hond doodgeschoten!" roept Ko door de openstaande deur.

Met een nog druipende koffiezak in de hand haast Léonie zich naar buiten. Mager, bezig vrouwtje in bebloemde schort.

"Hoe is 't Gods mogelijk!" klaagt ze luid, terwijl ze bukkend de klamme cichorei uit de zak in de goot duwt.

Ko morrelt zenuwachtig aan zijn fiets, duwt zijn stuur weer haaks, snoert zijn hakmes op zijn bagagedrager en hangt zijn leren tas met boterhammen en koffiepul op zijn schouder.

"Onze Duk is verdornd nog nooit met een konijn of fazant naar huis gekomen en toch schieten ze hem dood; de loeders!" gromt hij nog.

"Ze moeten toch op iets kunnen schieten," zegt Léonie afwezig. "Dat is gewoon een pretje voor hen."

Ko zwaait moeizaam zijn rechterbeen over het zadel, rijdt de hofplaats over en fietst naar zijn werk.

Bij de pomp haalt Léonie een emmer water, schuurt de plek geronnen bloed met een bezem weg en verdwijnt dan weer in haar keuken.

Ze wonen hier goed, Jacobus Verstraete en Léonie Velters. Al twintig jaar trouwe pachters van baron de Fauconnier. Hun kortwoonst staat op een boogscheut van het kasteel Beisbroek: witgekalkt, onderaan geteerd, groene blinden. Als de geraniums op de vensterbanken bloeien, is hun huisje om te stelen zo schoon.

"Men zou het in een prentenboek kunnen zetten!" lacht pastoor Verpoort wanneer hij om de jaarlijkse Sint-Pieterspenning komt bij Ko en Léonie.

Meneer Eugène, de zoon van de baron, komt in de voormiddag met zijn luidruchtige vrienden even bij Léonie binnenwippen. Ze werpen achteloos de dode hazen en fazanten tegen de buitenmuur, zetten hun jachtgeweren in de hoek van de woonkamer en staan met hun beslijkte botten bij de Leuvense stoof een kom hete soep uit te slurpen, die Léonie voor hen heeft klaargemaakt.

Hun zware jagersjassen stinken naar konijnenpels en drek van gevogelte.

De grond, hun grond, met alles wat erop groeit en bloeit; bezit dat geurt tot in de kleren, onaantastbaar, onvervreemdbaar als de hautaine glimlach op hun gelaat. "C' est beau hé ces simples gens?" kraait meneer Eugène, terwijl hij aan de koperen ketting van de hangklok potelt.

"Is je man Jacobus aan het werk?" vraagt graaf Olivier van het kasteel Stamperhoucke benieuwd.

"Dat zal wel." antwoordt Léonie. Ze weet dat de graaf altijd 't zelfde vraagt. "Hij is in het Ballanderbos hout aan 't hakken. Duizend mutserds talie heeft Sanders uit Roksem besteld: voor versterking van een golfbreker heeft hij gezegd."

Met die mensen moet je vriendelijk zijn, beseft Léonie, terwijl ze nog wat soep uit de pot lepelt. We zijn dat van jongsaf zo geleerd. Zo slecht is die adel van de streek ook niet. Je eet eigenlijk uit hun hand; en meneer van het kasteel Beisbroek is een bovenste beste kerel.

"Ben je ondertussen al getrouwd, meneer Eugène?" vraagt Léonie beleefd. "Et comment!" roept een jonge kerel bij de deur.

De anderen schieten in een luide lach. Meneer de Prelle verslikt zich in zijn soep. Met wie en waar meneer Eugène is getrouwd weet niemand uit de streek. Nochtans mochten de pachters staan toekijken op het verloofsfeest dat de baron in zijn park hield voor die gelegenheid. Op zulke momenten ziet een mens eens een

stukje van 'le beau monde' , zoals de keukenmeid van het kasteel het zo mooi weet te zeggen. Léonie keek zich zot op al die popperige madams in lange zijden kledij en meneren in zwarte jacquet met lange panden die tegen hun kuiten sloegen. Léonie en Ko, met nog wat andere dagloners uit de buurt, hielden zich angstvallig op afstand, buiten het licht van de vele lampions.

Léonie had inderhaast een zwarte sjaal om haar hoofd geslagen. De chic van heel de streek was hier toegestroomd. Deftige lui stonden te peuzelen aan koude kippenboutjes, die ze ergens van een schotel hadden gegraaid. Ze nipten profijtig aan een glaasje champagne en taterden in het Frans dat het een lust was.

Baron de Fauconnier was in hoogsteigen persoon even een goeie-dag komen zeggen aan zijn pachters. Een oude, vinnige man met grijze puntbaard.

"Hoe gaat het Jacobus?" had hij Ko gevraagd.

"Zoals je ziet meneer de baron, " had Ko lachend geantwoord, "Zolang we gezond zijn en kunnen werken, mag een mens niet klagen hé!"

"C' est ça." had de baron geantwoord. Daarop had hij waarachtig een bak gueuze voor het werkvolk laten brengen.

"Je moet eens meer een gueuze-bier drinken, meneer de baron." had Ko gelachen, "Dat kikkert een mens op; is beter dan wijn want wijn geeft je sombere gedachten."

"Hi-hi-hi!", had de baron gegiecheld, "Dat is een goeie, Jacobus! Zoals je zegt: un gueux, oui c'est ça, ha-ha-ha!"

Wanneer de luidruchtige jagers het huis uit zijn, is het plots akelig stil geworden. Léonie voelt voor het eerst wat ze mist, nu Duk niet meer in de woonkamer rondloopt. Ze kon praten met die hond, de hele dag door.

't Zal wel van de kleinzoon van graaf Olivier zijn, denkt Léonie. Die deugniet heeft verleden week nog geschoten op de uier van één van boer Verhoevens koeien.

Het beest beurelde van de pijn. Verhoeven kon moeilijk klacht indienen. Hij woont op een hofstede van graaf Olivier.

Op de middag eten Ko en Léonie aardappelen met ajuinsaus en een stuk spek. "Moeten ze tedju een weerloze hond zo maar in de kop schieten?" zegt Ko grimmig.

"'t Is een echte schande," klaagt Léonie, "Zo'n schoon beest, dat zo aan ons gehecht was ..."

Dan staat plots de jachtwachter van de baron in de deuropening. Een boom van een vent.

Dat ze zich best geen nieuwe hond meer aanschaffen of hij schiet die op staande voet ook de kop in gruis! Dat er al weinig genoeg

wild is in de streek, dat de honden het ook nog op de vlucht moeten drijven! Begrepen?

Hij zegt dat met een gezicht als een onweerswolk.

Wat doet een mens op zo'n ogenblik? Je weet dat je je hakbijl bij de hand hebt; daar onder het katoenen kussen op de zetel. Je bijt van woede je pruimtabak tot sop. Je balt een vuist in je zak.

Als die norse beer van een jachtwachter de deur uit is, spuwt Ko een hele klad speeksel in het vuur en giet een halve keet kolen in de pot van de Leuvense stoof. "Die verdomse gatlikker!" gromt hij.

'With no language, but a cry' (A. Tennyson)

Albert Dhont, 2011

Beleefd

"Amor in Roma" door Patrick Lateur

Het is wachten tot aan de eerste eeuw voor Christus, een chaotische tijd in Rome, als de 'poetae novi' verschijnen, met Catullus als hun voornaamste vertegenwoordiger die zijn liefde voor de mooie Lesbia, de frivole echtgenote van de stadhouder Quintus Metellus, in zijn *Carmina* niet onder stoelen of banken kan steken, maar ook Lucretius, met het 4de boek van *De Rerum Natura* (*Over de natuur der dingen*), dat eindigt met een satirische schildering van de liefde in al haar verschijningsvormen, laat ons niet onbetuigd. Niet lang nadien schrijft Vergilius (geboren 70 voor Chr.) de

eerste herdersliederen in navolging van de Griekse dichter Theocritus. *Omnia vincit amor* - Liefde overwint alles schrijft Vergilius in zijn 10de *Eclogie*. ('*Et nos et cedamus amori*') voegt hij er enigszins ironisch aan toe, laten wij er ons dan ook aan overgeven).

Daarna wordt de liefde in al zijn facetten nog bezongen door dichters als Horatius (*Oden*), Ovidius (*Ars Armatoria*, *Metamorfosen*),

Martialis (*Epigrammen*), Juvenalis (*Satiren*) en vele anderen, en niet te vergeten, het anonieme *Pervigilium Veneris* (*Venus' Nachtwake*) uit de 3de eeuw, een lofzang op de als kosmische macht gedachte liefdesgodin.

Gedreven en erudiet liet Patrick Lateur ons kennis maken met de liefdespoëzie van de Romeinse oudheid. Een boeiende belevenis voor alle aanwezigen.

Zie ook: www.patricklateur.be

Danse macabre met Mia Lingier

De poëtische Danse Macabre was een alternatieve rondleiding op de centrale begraafplaats in Assebroek/Brugge.

Na een korte inleiding doorweven met enkele gedichten stapten wij langs diverse grafmonumenten. Hier en daar werd er even halt gehouden om een stukje poëzie te brengen, passend bij het grafteken.

Af en toe werd er duiding gegeven bij symboliek, bij de figuur of bij de grafsteen zelf.

Ook de oorsprong van de Danse Macabre werd kort uitgelegd. Wij bezochten enkel

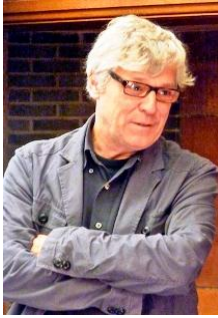
het 19de-eeuwse gedeelte van de begraafplaats.

Stilte, ernst en humor horen bij het leven en bij de dood. Zo ook tijdens deze wandeling.

Na het bezoek trokken wij met een twintigtal deelnemers naar Brasserie Brugeoise waar de dorstigen gelaafd en de hongerigen gespijzigd werden.

"Verborgene Werelden" door Patrick Allegaert

Het was dr. Marc Calmeyn die op een voortreffelijke wijze Patrick Allegaert, artistiek leider van het Museum Guislain te Gent, inleidde. Patrick Allegaert vergastte ons dan een uur lang op een boeiende voordracht over kunst en waanzin. Eerst bracht hij ons een beknopte ontstaansgeschiedenis van het instituut en het museum Guislain, ook de verdiensten van Dr. Jozef Guislain kwamen ter sprake. Maar al snel nam hij ons mee naar de wereld van de kunst

gemaakt door psychiatrische patiënten of door mensen met een gestoorde geest. Outsider kunst of Art Brut, al moeten die namen met de nodige omzichtigheid gebruikt worden, gezien de rijke inhoud van deze 'verborgen werelden'. We konden kennis maken met effenaf prachtige staaltjes van beeldende kunst, bovendien zat er zowat achter elk object en zeker achter elke kunstenaar een verhaal, vaak schrijnend. Na de lezing konden de aanwezigen nog vragen stellen of hun opmerkingen formuleren.

www.museumdrquislain.be

Literair salon Marina Tsvetajeva

Marina Tsvetajeva was voor velen onder de aanwezigen nog een illustere onbekende, maar lang heeft dit niet geduurd.

Bart Madou bracht een chronologisch verhaal van haar bewogen leven, waarbij hij per levensjaar een fragment van een van haar gedichten uitkoos. Veel aandacht werd er besteed aan haar afkomst en aan haar ontmoetingen en relaties met andere dichters.

Voorts werd er één gedicht van haar onder de loep genomen: "Wat zijn mij wolken nog en wegen". Het gedicht werd ook in het Russisch voorgelezen door Rita Sanders.

In de begeleidende tekst had Rita ook een transcriptie van het gedicht uit het Cyrillisch alfabet naar het Latijns alfabet gemaakt en er daarenboven behalve een woord voor woord vertaling ook een prozaïsche vertaling aan toegevoegd.

Zie ook: www.dommuseum.ru

“Horen, zien en schrijven”

“Schrijverschap is spreken over dingen die iedereen weet, zonder dat hij weet dat hij die weet.”

(Orhan Pamuk, in: Het valies van mijn vader)

Galaconcert Metaxis pianoduo

Een prachtig concert! Subliem!
Het subtiele van vier handen op het klavier van een Bösendorfer! Wat een genot, wat een klank!
Een bijzonder geslaagd en heel harmonieus programma, dit keer niet de Hongaarse dansen van Brahms of de Slavische dansen van Dvorak, maar drie Franse componisten: Bizet, Fauré en Ravel. Drie landgenoten dus, maar net geen tijdgenoten: Bizet is immers gestorven in het jaar waarin Ravel geboren werd, 1875.

Bieke Afschrift en Katelijne Burie hadden ook gekozen voor een evenwichtig en harmonieus programma in het teken van de wereld van het kind, namen als *Jeux d'enfants*, *Dolly*, *Ma mère l'Oye*, moeder de Gans spreken voor zich.

En aangezien wij stilaan de kerstperiode aan het inschuiven waren beluisterden de aanwezigen een origineel Kerstconcert zonder de obligate Stille nachten en andere Susa Nina's.

Twee pianistes die perfect op elkaar ingespeeld waren, vol overgave en met een grote vakbekwaamheid. Dus ja, iedereen meer dan tevreden, een waarlijk bijzonder moment om in onze herinnering te koesteren.

Katelijne Burie en Bieke
Afschrift

Uitreiking poëzieprijzen Het Beleefde Genot

Mist, mist, mist en toch daagden zo'n 90 geïnteresseerden op voor de uitreiking van de eerste (!) poëzieprijs van Het Beleefde Genot. Een rijk gevuld programma, waarbij poëzie en muziek elkaar harmonisch afwisselden. Dankzij het enthousiasme van de Witte Wolven, de band van het Wit Huis, en de verfijnde voordrachtskunst van Flor Will en Nèle Ghysaert werd het een heel geslaagde avond. Neem daarbij de bijdrage van Katelijne Vercaemer die de avond vlot aan elkaar praatte en het juryverslag van onze secretaris Roland Ranson... Zo verliep de avond vlekkeloos.

Ook de winnende gedichten mochten er zijn, stuk voor stuk van een verrassend hoog niveau.

Poëzieprijs 2011 Het Beleefde Genot: juryverslag

"Weer gaat de wereld als een meisjeskamer open"
(Paul Rodenko)

Bij de categorie jeugd was er slechts 1 inzending met 1 enkel gedicht. Dat vindt de jury niet alleen heel erg jammer, maar bovendien erg onrustbarend. Daarom is zij ervan overtuigd dat het meer dan noodzakelijk is, na te denken over strategieën die zouden kunnen bijdragen aan wat meer enthousiasme bij jeugdige dichters.

Bij de categorie Dorpsgedicht Zedelgem waren er 10 inzendingen.

Bij de Categorie Iedereen werden er 42 geldige inzendingen geteld, goed voor 110 gedichten.

Categorie Jeugd, thema 'Mijn Dorp'

Tot grote ontgoocheling van de jury was er slechts één enkele inzending met slechts één enkel gedicht.

De eerste prijs werd niet toegekend.

Toch stond de jury erop een tweede prijs toe te kennen en wel als aanmoediging voor de jonge auteur om toch vooral te volharden in de boosheid. De prijs wordt toegekend ter bekroning van een gedicht dat met mooie en treffende beelden een poëtische sfeer evoceert van een ontwaken en een reiken naar diepere betekenis aan Femke Demets uit Olsene met het gedicht NAKLANK

Femke Demets

Egon Avoux

In de **Categorie Dorpsgedicht / Zedelgem** gaat de prijs naar Egon Avoux uit Loppem met het gedicht DE WERELD IS EEN VERLATEN BOL

Categorie Iedereen, thema 'Weer gaat de wereld als een meisjeskamer open'

De volgende deelnemers worden uitgeroepen van 4de tot en met 10de laureaat van de Poëzieprijs Het Beleefde Genot, in alfabetische volgorde.

Meindert Boersma, Utrecht, met Van je één, twee, drie!
Ludo Colman, St. - Niklaas, met Dan gaat de wereld...
Bert Deben, Antwerpen, met Urban Tale
Rik Dereeper, Kortrijk, met Zigeunerjongen
Pascale Lauwers, Avelgem, met Lentezucht
Mark Meekers, Heverlee, met Raamvertelling
Olga Millevaar, Den Haag, met Ook in de wereld
Gui Nijs, Tienen, met Pas gekloonde bakvisogen
Lies Wullaert, Kapellen, met Ik draag Lucy

Derde prijs

Wat de jury vooral kon bekoren was het vertrekpunt, de idee achter het gedicht. Ook de taal die zeer dicht aanleunt tegen de alledaagse omgangstaal zorgt ervoor dat het gedicht de indruk geeft van een makkelijk zittend kledingstuk. Bovendien zorgt een sterk ritme ervoor dat het gedicht er een poëtische dimensie bij krijgt. De derde prijs in de categorie Iedereen gaat naar Ann Langeret uit Lotenhulle met KAMER 99

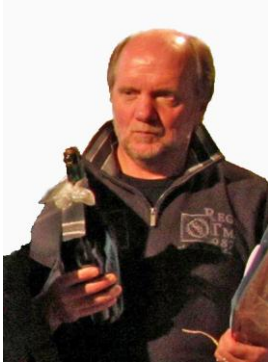
Tweede prijs

De fraaie beeldspraak bv. ze stopt haar jeugd in bananendozen / en / ze trekt een huis om zich heen / en / ze scheurt op de fiets haar versgebakken leven door/ kon de jury ten zeerste bekoren. De originele en suggestieve zeggingskracht, de lichtvoetige toon en ook zeer zeker het feit dat dit alles met beperkte middelen en in zeer kort bestek wordt gerealiseerd zorgden er mede voor dat de tweede prijs wordt toegekend aan Ann Van Dessel uit Westpelaar met ZE FLUIT DE SCHOOL UIT

Eerste prijs

Met z'n winnend gedicht sluit de auteur, volgens de jury, zeer goed aan bij het thema van de poëzieprijs, nl. dat van de verloren onschuld.

Het niet alleen rijpe, maar ook rijke en passende taalgebruik viel al bij een eerste lectuur op, samen met de eenheid van sfeer. Dit gedicht reikt - en dat is uiteraard de bedoeling van elke vorm van

Martin Carrette

poëzie - veel dieper dan het oppervlak,
veel dieper dan de woorden.

Vooral de pregnante weergave van de
huwelijksnacht met de maagdelijke bruid
in de 2de en 3de strofe, in zo'n kort bestek
zoveel zeggen, wekte de bewondering op
van de jury.

De eerste prijs wordt met quasi eenparig-
heid toegekend aan

Martin Carrette uit Deinze met OUDE
MEISJESKAMER.

De jury bestond uit Nèle Ghysaert, Rita
Vandamme, Staf de Wilde, Paul Verstraete
en Flor Will.

Roland Ranson

De bundel met alle gelauwerde gedichten en een selectie gedichten
van het poëzieatelier Wit Huis is nog steeds verkrijgbaar aan € 1

Naklank

De kerk ontwaakt
en luidt zijn klokken.

Een rolluik schuifelt,
geeft broze stralen
vrij spel.

Marktkramers scherpen
hun stem.
De schoolbel schrikt.

Tussen de graven verderop
hangen al hun stemmen.

Femke Demets (Olsene), 2de prijs categorie Jeugd

oude meisjeskamer

Watou zomer 2011

de oude wenteltrap, waarlangs ooit de vederlichte
bruid werd opgedragen, kraakt nog steeds.

hij lijkt te vragen of wij nog de echo van haar gillen
horen, dat verstild vergleed naar hijgen,

zuchten, het onvoldane zwijgen. de overloop,
de viering, waar de trap zijn kraken kruist.

er is spoor noch sprake van de bruid. de kamer,
het huis, weer onbezwaard, wacht op de sloop.

Martin Carrette (Deinze), 1ste prijs

examinanda

je stelt eerst de kleur van haar schichtige
irissen vast: zacht onvatbaar grijs, gemarmerd,
met een oh zo fijne zwarte rand.

haar tong prijst Vondel, de welluidendheid
van zijn verzen. serafijn. andere woorden, ongehoorde,
fluisteren haar grote sprekende ogen.

je peilt naar waar haar hardheid schuilt, de *vrouw*
in haar, haar breekpunt. maar zij gaat ongevend,
sterk, de kamer uit, de wereld in.

Martin Carrette (Deinze)

schijngestalte

toen hing er een reusachtige engelenvleugel
in het niets van het blauw, gerafeld,
geschonden, die traag weer oploste,
weer astraal werd, etherisch.

engelen komen beter niet te dicht bij de aarde,
ze zijn niet bestand tegen lucht en materie
en er blijft de eeuwige twijfel over de vorm
van een eventueel lichaam.

maar voor de rest van die dag legde het licht
een transparante schaduw over de dingen,
zat fantoomgeluid van ergens een hemel
als een hemd rond de wereld.

Martin Carrette (Deinze)

ze fluit de school uit, stopt
haar jeugd in bananendozen onder
en trekt een huis om zich heen

de nieuwe gordijnen staan haar beeldig
wanneer ze 's morgens het raam
op de wereld wijd open lacht

dan vouwt ze, groot als een mens,
de stad open en scheurt op de fiets
haar versgebakken leven door

Ann Van Dessel (Wespelaer) 2de prijs

Kamer 99

en als we nu eens
van elkaar zouden houden
zonder te spreken
zonder onze liefde stuk te bijten

we vervingen onze tong
door een lap zacht rood fluweel
en ons lekkend gebit
door een rij gouden hartjes
we leefden van melk en honing
en liepen op poezevoetjes door de kamer
heel de dag lagen we in de kussens
lief lachend naar elkaar

zou dat niet fijn zijn?

wat zeg je daar
met je fluwelen tong?

wie zou dan de melk halen?
wie zou de vloer vegen?
jij of ik?

niet spreken
was de afspraak

Ann Langeræet (Lotenhulle), 3de prijs

De wereld is een verlaten bol.

Gele woorden stijgen uit de diepte.
Je rijdt de unieke Bierstalbrug over
langs ronde wegen naar een gemeenschap.
We wonen eigenlijk op een eiland.

Katrien, de kapster, maakt grapjes
om de klanten te verdoezelen.
Je hebt er geen bank meer.
Alleen twee cafés en een buurtwinkeltje
voor als je iets vergeten bent.
Vroeger was er een slager, maar die is toe
en we hebben ook een kerk.
De pastoor Moerenhoutstraat
draagt de naam van de vroegere pastoor
die vermoord is door de Duitsers.
Dat is erfgoed, je mag daar niets aan veranderen.
Voor het kasteel dat te koop staat lopen paarden.

De garagist heet Gina.
Mijn burens heten Buurman.
Ze gaan voor mij door het vuur.

Het verhaal is blijven rondgaan
dat mijn vader dokter is omdat voor
mijn raam wazig glas is.

De droom hoe je een huis uit de grond
moet stampen zit in de huid.
Iedere mens bouwt in een vreemde omgeving.
Anderen doen hun grond geld kosten.

Het mooiste dorp van allemaal hebben wij.

Egon Avoux (Loppem), Speciale prijs Dorpsgedicht Zedelgem

Te Beleven

Met de H van Duitsland

In een viertal literaire salons belichten wij vier verschillende Duitse letterkundigen. Stefan Hertmans start op 12 februari met een lezing over Friedrich Hölderlin, de tragisch dichter uit Tübingen die de helft van zijn leven in waanzin doorbracht in een torentje aan de Neckar. Hoewel zijn poëzie in de vergetelheid dreigde te geraken, wordt die nu beschouwd als een hoogtepunt in de Duitse literatuur. Naast de brievenroman Hyperion schreef hij lange elegieën en hymnen (bv. Brood en Wijn), maar er zijn ook korte, puntige gedichten van hem gekend. Beroemd en dramatisch mooi is bijvoorbeeld zijn 'Het midden van het leven'. Hij stierf in 1843.

Op 4 maart komt schrijfster en dichter Hilde Keteleer ons vertellen over Heinrich Heine, een volbloed romantisch dichter van Joodse afkomst. Onder meer bekend om zijn cyclus 'Duitsland een wintersprookje'. Zijn gedicht 'De Lorelei' was zo beroemd dat het ook onder het naziregime niet uit de populaire liedbundels kon geweerd worden. Als compromis vermeldde men dan maar 'dichter onbekend'.

Ingrid Jonker op gedichtendag

Het was Nelson Mandela, die een gedicht van de Zuid-Afrikaanse dichteres Ingrid Jonker tijdens zijn redevoering bij zijn aanstelling tot president citeerde. Hierdoor verkreeg Jonker eindelijk postuum de erkenning die ze zeker verdient heeft.

Op 24 januari projecteert de bibliotheek van Zedelgem de biografische film 'Black butterflies'. Bart Madou zal deze film inleiden.

Vrouwen die lezen zijn gevaarlijk

Alsof vrouwen die niet lezen dat niet zouden zijn... Maar misschien zijn lezende vrouwen wel behoedzamer te benaderen, hoe dan ook, we vernemen het op 29 januari van Martine Kouwenhoven. Hoe zij het aan boord zal leggen blijft een zorgvuldig bewaard geheim. Afkomen dus, een verwittigde vrouw is twee mannen waard!

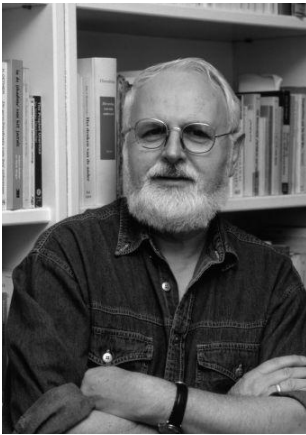
Le sacre du printemps, een scharniermoment

Op 24 februari geeft Bart Madou een lezing over de beroemde en beruchte compositie van Igor Stravinsky, *Le sacre du printemps*. Aan bod komt de oud-russische heidense traditie van het mensenoffer, de toonzetting van dergelijk thema door de emigré Stravinsky, de creatie van het ballet door Diaghilev en zijn Ballets Russes, het onthaal bij de première in Parijs in 1913 en de reconstructie van deze eerste opvoering.

Deze lezing wordt uitvoerig geïllustreerd met verschillende fragmenten.

Opnieuw is Huis De Lauden het stijlvolle kader van het gebeuren.

Tweede Thomas Mann-lezing: Ludo Abicht

Ludo Abicht stelde voor om het over de Toverberg van Thomas Mann te hebben, omdat hierin alle thema's van de eeuwwende (Verlichting, Romantiek, Revolutie, de ontwikkeling naar de Eerste Wereldoorlog) samenkomen. Ook Manns vroegere fascinatie voor Schopenhauer, zijn ironische kijk op de beroepsverlichters (Settembrini, de man van september, de herfst van de moderniteit), zijn voorvoelen van de waarschijnlijk aanrukkende catastrofes (de explosieve Jezuïet-anarchist-jood Naphta, hetzelfde type dat we in Eco's laatste roman aantreffen), de nutteloze Bildungsroman, nutteloos voor das

Sorgenkind des Lebens dat toch heel binnenkort aan de IJzer of de Marne gaat creperen, das neue Weib als variante op de klassieke hete poes (Madame Chauchat), de demagoog Peepkorn (Schnapps dus) met zijn retorische gebaren, het verval van de goede zeden, waaronder de sublimatie van ons natuurlijk antisemitisme en nog veel meer. Wat een Fundgrube en wat een demonstratie van onze onvermijdelijke mars naar de Wereldoorlogen daarna.

Beslist een boeiende lezing. Als plaats kozen voor het nieuwe kunstencentrum van Zedelgem: GLAZ in Loppem (de vroegere Kunsthal Lophem). Datum: 25 maart.

Het favoriete boek

Jo Dhaenens, een ziener in de stad

Toen Bart me vroeg om voor De Toverberg een boek voor te stellen, dan was het even zuchten... Want uit de veelheid van boeken, de wirwar van levensgedachten een favoriet aanduiden is een keuze waar je eigenlijk niet voor mag gesteld worden. Daarom valt mijn voorkeur niet zozeer op één boek, maar op een periode een tiental jaren geleden, waar ik opstond en ging slapen met José Saramago, zin na zin, boek na boek... Nog altijd is die tijd blijven hangen als één van de meest intense boekervaringen in mijn veel te beperkt leesleven. Niet alle aantrekking valt te beschrijven en hoef je misschien ook niet te verklaren... Want was het zijn weergalozе schrijfstijl, de immer verrassende denkbeelden of hoe een klein bizar feit een kettingreactie van dramatische gebeurtenissen voortbrengt...Ik weet het niet zo goed, trouwens die periode was er absoluut geen tijd voor ontleding, alleen voor lezing... En nu dus een beetje herlezen, zoals je een geliefde na een lange afwezigheid terug in je armen neemt en al bij de eerste zin voelt dat alles precies is zoals vroeger...

José Saramago behoeft weinig voorstelling... Tussen zijn overlijden in juni vorig jaar en de datum van zijn geboorte in 1922, ligt een leven in Lissabon, drie vrouwen en één kind, communistische sympathieën, ontelbare publicaties en romans, een karrenvracht prijzen met als onbetwistbaar hoogtepunt de Nobelprijs voor literatuur in 1998. Een heel bewogen leven...

Mijn boekkeuze viel op De stad der zienden... Veel andere boeken hadden ook gekund, zeker ook De stad der blinden, misschien wel het absolute hoogtepunt in zijn literatuur...De stad der zienden is hier geen vervolg op, hoogstens komen in het tweede deel van het boek enkele personages uit De stad der blinden in het verhaal opduiken...Misschien wordt mijn voorkeur wel bepaald door het politieke vacuüm waarin we nu verkeren, dat stilaan de absurde plot van "De stad der zienden" naar de kroon steekt... Voor diegenen die het boek niet lezen of even willen herinnerd worden: in

een mysterieus land wordt bij de verkiezingen in de hoofdstad voor 70% blanco gestemd... tot verbijstering van de regering, die nieuwe verkiezingen organiseert... deze keer stemt meer dan 80% blanco. Saramago getrouw, een bizarre gebeurtenis, die een hele reeks van onverwachte wendingen inluidt, met verdachtmakingen, kinderlijke politieke machts spelletjes, verborgen agenda's...

Ondertussen laat Saramago in zijn zo heerlijke ironische vertelstijl gedachten los over democratie, macht, menselijke verhoudingen, kleine menselijke kantjes...Een smaakje :

"... De rapporten waarmee de agenten op het hoofdkwartier kwamen waren ontmoedigend mager van inhoud, niet één onderzocht, niet eentje maar, bekende blanco te hebben gestemd, sommigen deden alsof ze de vraag niet hadden begrepen, zeiden dat ze een andere keer, als ze meer tijd hadden, zouden praten, nu hadden ze veel haast, voordat de winkel dichtging, maar het ergst waren de bejaarden, dat de duivel hen mocht halen, het leek wel of die door een doofheidepidemie stuk voor stuk in een geluidsdichte capsule waren gestopt, en wanneer de agent, verbijsterend argeloos, de vraag op een stuk papier schreef, zeiden ze schaamteloos dat hun bril kapot was, dat ze moeite hadden met zijn handschrift of dat ze eenvoudigweg niet konden lezen. Andere agenten, slimmere, hadden het idee van de infiltratie serieus genomen, zo letterlijk mogelijk, zij gingen naar cafés, gaven rondjes, leenden pokerspelers die blut waren geld, bezochten sportevenementen, vooral voetbal en basketbal, waar het op de tribunes het levendigst aan toe gaat, en knoopten gesprekken aan met hun geburen, en wanneer bij voetbal de wedstrijd eindigde met een nul-nul gelijkspel, noemden ze dat, o hoe geslepen, veelbetekend een blanco resultaat om te kijken wat dat opleverde. Maar wat het opleverde was zo goed als niets..."

Bij het herlezen kwam me de spontane bedenking naar voor...als we met zijn allen de volgende verkiezingen nu ook eens blanco zouden stemmen...want tenslotte hoe zwaar weegt onze stem nog tegenover de triple AAA+ van de ratingbureau. De vraag blijft natuurlijk als er hier ook zo'n spannend verhaal zou uitkomen, want ik ben het bijna zeker dat er ook voor dergelijke onvoorspelbare gebeurtenis een Europese richtlijn bestaat...

Maar laat u bij het lezen van de "Stad der zienden" vooral niet afschrikken door de onmacht van de democratie, want dit thema wordt ruim overtroffen door de verbeeldingskracht, het warme meevoelen met de gewone mensen, de fascinerende vertelstijl van José Saramago. En nu vlug een volgende boek halen, De stad der blinden misschien...

Jo Dhaenens

DE LEESGROEP
Openbare Bibliotheek
Zedelgem

De leesgroep las:
Louise Erdrich, De duivenplaag

Een belangrijk Native American auteur is Louise Erdrich, een Amerikaanse schrijfster van half-indiaanse, half-Duitse afkomst. Haar boeken spelen zich af in het

gebied waar de Objibwe/Anishinaabe Indianen wonen: Minnesota en North Dakota.

De leesgroep was geboeid door 'De duivenplaag', een hoogtepunt in haar oeuvre. Louise Erdrich slaat in haar roman 'De duivenplaag' van meet af aan haar lezers knock-out: een kamer vol vers bloed met het ijzingwekkende geschreeuw van een baby vormt het decor van de openingsscène schrijft Emilie Deblock.

(www.cuttingedge.be)

Maar voor het antwoord op de vraag wat er hier aan de hand is, hoef je het boek niet te lezen. Beetje bij beetje, als een moeilijk in elkaar passende puzzel, ontrafelt zich een verhaal, het échte verhaal namelijk van het dorpje Pluto, in North-Dakota, gelegen naast een indianenreservaat. Een gemeenschap met een bloedige geschiedenis die iedereen met iedereen verbindt: native, halfbloed en blank. De gemeenschap slingert voortdurend tussen het toedekken van de waarheid en het opnieuw openrijten van de wonden. Het waarom van de cruciale gebeurtenis in het boek lijkt ondergeschikt aan de toch wel fel intrigerende verwevenheid van intermenselijke relaties - of niet?

Louise Erdrich vertelt verhalen en toont zich hierbij een meester. De verhalen waaiëren breed uit, maar ze blijft de verhaallijn sterk in de hand te houden. Tot op het einde blijf je als lezer nieuwsgierig naar het mysterie dat het boek beheerst.

Philip Roth noemde het boek 'een overweldigend meesterwerk', geheel terecht vonden we.

Maandag 16 jan 2012: H. Koch, Zomerhuis met zwembad

Maandag 27 feb: P. Mercier, Nachttrein naar Lissabon

Een boek in je eentje lezen is leuk, maar er nadien over van gedachten wisselen met anderen, is nog eens zo leuk.

Als je graag deelneemt aan de bijeenkomsten kan je je naam opgeven aan de balie of mailen naar els.durnez@zedelgem.be

Els Durnez

Bistro - Restaurant - Tearoom

Brugeoise

Baron Ruzettelaan 144, 8310 Assebroek
tel./fax 050 35 79 43 BE 0895.843.993
www.bistrobrugeoise.be

Keuken doorlopend open
van 11.30 u tot 22.00 u
Tearoom van 14.00 u tot 17.00 u
gesloten op donderdag

WAARDEBON

Deze bon geeft recht
op:

korting

€ 2,00

Bij aankoop vanaf € 15,00.
Geldig tot 31/12/2012.
Niet cumuleerbaar.
(het beleefde genot)

Algemene boekhandel

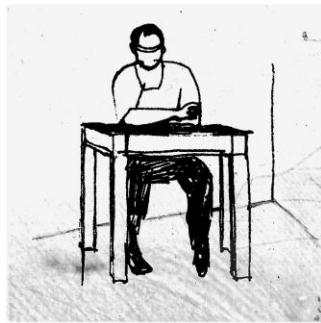
Jeukiboek

Groenestraat 9

8210 ZEDELGEM

Info

www.jeukiboek.be

HET BELEEFDE GENOT
CULTURELE EN LITERAIRE KRING